Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (druga izba)

z dnia 1 marca 2012 r.*

Dyrektywy 91/439/EWG i 2006/126/WE — Wzajemne uznawanie praw jazdy — Odmowa uznania przez państwo członkowskie ważności prawa jazdy wydanego w innym państwie członkowskim osobie, która zgodnie z przepisami tego państwa nie posiada zdolności fizycznej i psychologicznej do kierowania

W sprawie C-467/10

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Landgericht Gießen (Niemcy) postanowieniem z dnia 21 września 2010 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 28 września 2010 r., w postępowaniu karnym przeciwko

Barisowi Akyüzowi,

TRYBUNAŁ (druga izba),

w składzie: J.N. Cunha Rodrigues, prezes izby, U. Lõhmus, A. Rosas (sprawozdawca), A. Ó Caoimh i A. Arabadjiev, sędziowie,

rzecznik generalny: V. Trstenjak,

sekretarz: K. Malacek, administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 26 października 2011 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

— w imieniu B. Akyüza przez J. Hällera, Rechtsanwalt,

— w imieniu rządu niemieckiego przez T. Henzego oraz N. Grafa Vitzthuma, działających w charakterze pełnomocników,

— w imieniu rządu włoskiego przez G. Palmieri, działającą w charakterze pełnomocnika, wspieraną przez S. Varonego, avvocato dello Stato,

— w imieniu Komisji Europejskiej przez G. Brauna oraz N. Yerrella, działających w charakterze pełnomocników,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,

wydaje następujący

* Język postępowania: niemiecki.

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 1 ust. 2 oraz art. 8 ust. 2 i 4 dyrektywy Rady 91/439/EWG z dnia 29 lipca 1991 r. w sprawie praw jazdy (Dz.U. L 237, s. 1), a także art. 2 ust. 1 oraz art. 11 ust. 4 dyrektywy 2006/126/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie praw jazdy (Dz.U. L 403, s. 18).

2 Wniosek ten został złożony w ramach postępowania karnego wszczętego przeciwko B. Akyüzowi, obywatelowi niemieckiemu, z tytułu kierowania w dniach 5 grudnia 2008 r. i 1 marca 2009 r. pojazdami samochodowymi na terytorium niemieckim bez posiadania wymaganego w tym celu prawa jazdy.

Ramy prawne

Uregulowania Unii

Dyrektywa 91/439

3 Na podstawie motywu pierwszego dyrektywy 91/439:

„do celów wspólnej polityki transportowej i jako wkład do poprawy bezpieczeństwa drogowego, a także dla ułatwienia ruchu osób zamieszkałych w jednym z państw członkowskich innym niż ten [to], w którym zdawały egzamin na prawo jazdy, pożądane jest, aby istniał jeden wzór krajowego prawa jazdy dla całej Wspólnoty, uznawany wzajemnie przez państwa członkowskie, bez potrzeby wymiany praw jazdy".

4 Na mocy motywu czwartego tejże dyrektywy z przyczyn dotyczących bezpieczeństwa drogowego należy ustanowić minimalne wymagania dla wydawania prawa jazdy.

5 Zgodnie z art. 1 ust. 2 rzeczonej dyrektywy „[p]rawa jazdy wydane przez państwa członkowskie są wzajemnie uznawane".

6 Artykuł 7 ust. 1 dyrektywy 91/439 stanowi:

„1. Prawa jazdy są wydawane poza tym tylko takim kandydatom:

a) którzy przeszli badania umiejętności i zachowania oraz badanie teoretyczne i którzy odpowiadają normom medycznym, zgodnie z przepisami załączników II i III;

b) którzy mają normalne miejsce zamieszkania na terytorium państwa członkowskiego wydającego prawo jazdy albo którzy mogą przedstawić zaświadczenie, że studiują w tym kraju od co najmniej sześciu miesięcy".

7 Artykuł 8 ust. 2 i 4 omawianej dyrektywy przewiduje:

„2. Z zastrzeżeniem przestrzegania zasady terytorialności prawa karnego i uregulowań prawnych dotyczących policji państwa członkowskie normalnego miejsca zamieszkania mogą stosować swoje przepisy krajowe dotyczące ograniczania, zawieszania, cofania lub unieważniania prawa jazdy posiadaczowi prawa jazdy wydanego przez inne państwo członkowskie oraz, w razie potrzeby, wymienić w tym celu to prawo jazdy.

[…]

4. Państwo członkowskie może odmówić uznania ważności jakiegokolwiek prawa jazdy wydanego przez inne państwo członkowskie osobie, która na terytorium poprzednio wymienionego państwa podlega jednemu ze środków określonych w ust. 2.

Państwo członkowskie może również odmówić wydania prawa jazdy kandydatowi, który podlega takim środkom w innym państwie członkowskim".

Dyrektywa 2006/126

8 Zgodnie z art. 2 ust. 1 dyrektywy 2006/126 „[p]rawa jazdy wydawane przez państwa członkowskie są wzajemnie uznawane".

9 Artykuł 7 ust. 1 i 5 rzeczonej dyrektywy stanowi:

„1. Prawa jazdy są wydawane tylko tym kandydatom, którzy:

a) zdali egzamin umiejętności i zachowania oraz egzamin teoretyczny i zadowalająco przeszli badanie lekarskie, zgodnie z przepisami załączników II i III;

[…]

e) mają miejsce zamieszkania na terytorium państwa członkowskiego wydającego prawo jazdy lub którzy mogą przedstawić dowód potwierdzający, że uczą się w tym kraju od co najmniej sześciu miesięcy.

[…]

5. […]

Bez uszczerbku dla art. 2 państwo członkowskie wydające prawo jazdy stosuje należytą staranność w celu zapewnienia, aby osoba spełniała wymagania określone w ust. 1 niniejszego artykułu, oraz stosuje własne przepisy krajowe w zakresie unieważnienia lub cofnięcia uprawnień do kierowania pojazdami w razie stwierdzenia, że prawo jazdy zostało wydane pomimo niespełnienia wymagań".

10 Artykuł 11 ust. 4 dyrektywy 2006/126 ma następujące brzmienie:

„Państwo członkowskie odmawia wydania prawa jazdy osobie, której prawo jazdy podlega ograniczeniu, zawieszeniu lub cofnięciu w innym państwie członkowskim.

Państwo członkowskie odmawia uznania ważności jakiegokolwiek prawa jazdy wydanego przez inne państwo członkowskie osobie, której prawo jazdy podlega ograniczeniu, zawieszeniu lub cofnięciu na terytorium wydającego państwa członkowskiego.

Państwo członkowskie może także odmówić wydania prawa jazdy osobie ubiegającej się o prawo jazdy, której prawo jazdy zostało w innym państwie członkowskim unieważnione".

11 Artykuł 16 ust. 1 i 2 omawianej dyrektywy przewiduje:

„1. Państwa członkowskie przyjmują i publikują, nie później niż 19 stycznia 2011 r., przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do zapewnienia zgodności z art. 1 ust. 1, art. 3, art. 4 ust. 1, 2 i 3 oraz ust. 4 lit. b)–k), art. 6 ust. 1 oraz ust. 2 lit. a), c), d) i e), art. 7 ust. 1 lit. b), c) oraz d), ust. 2, 3 i 5, art. 8, 10, 13, 14, 15 oraz załącznikiem I pkt 2, załącznikiem II pkt 5.2 w odniesieniu do kategorii A1, A2 i A, załącznikami IV, V i VI. Niezwłocznie przekazują one Komisji tekst tych przepisów.

2. Państwa członkowskie stosują te przepisy od dnia 19 stycznia 2013 r.”.

12 Artykuł 17 akapit pierwszy tejże dyrektywy stanowi:

„Dyrektywa 91/439/EWG zostaje uchylona ze skutkiem od 19 stycznia 2013 r. bez uszczerbku dla obowiązków państw członkowskich dotyczących ostatecznych terminów transpozycji tej dyrektywy do prawa krajowego, określonych w załączniku VII część B”.

13 Artykuł 18 dyrektywy 2006/126 ma następujące brzmienie:

„Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Artykuł 2 ust. 1, art. 5, art. 6 ust. 2 lit. b), art. 7 ust. 1 lit. a), art. 9, art. 11 ust. 1, 3, 4, 5 i 6, art. 12 oraz załączniki I, II i III stosuje się od 19 stycznia 2009 r.”.

Uregulowania krajowe

14 Paragraf 28 ust. 1, 4 i 5 Verordnung über die Zulassung von Personen zum Straßenverkehr (Fahrerlaubnis-Verordnung) [rozporządzenia w sprawie dopuszczenia osób do ruchu drogowego (rozporządzenia w sprawie praw jazdy)] z dnia 18 sierpnia 1998 r. (BGBl. 1998 I, s. 2214), w brzmieniu obowiązującym do dnia 15 stycznia 2009 r. (zwanego dalej „FeV”), stanowił:

„1. Posiadacze ważnego prawa jazdy [Unii Europejskiej] lub [Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG)], mający normalne miejsce zamieszkania w rozumieniu § 7 ust. 1 lub 2 w Niemczech, mogą w zakresie swoich uprawnień – z zastrzeżeniem ograniczeń określonych w ust. 2–4 – kierować pojazdami na terytorium Niemiec. Warunki dotyczące zagranicznych praw jazdy są także uznawane w Niemczech. Przepisy niniejszego rozporządzenia mają zastosowanie również do tych praw jazdy, z wyjątkiem odmiennych postanowień.

[…]

4. Uprawnienie określone w ust. 1 nie dotyczy posiadaczy prawa jazdy [Unii] lub EOG,

1) którzy posiadają jedynie prawo jazdy uczniowskie albo inne prawo jazdy wydane tymczasowo,

2) którzy w momencie jego wydania posiadali normalne miejsce zamieszkania w Niemczech, chyba że uzyskali oni uprawnienie do kierowania jako studenci albo uczniowie w rozumieniu § 7 ust. 2 podczas pobytu nie krótszego niż 6 miesięcy,

3) którym w Niemczech prawo jazdy zostało cofnięte tymczasowo lub ostatecznie na podstawie orzeczenia sądowego bądź pod rygorem natychmiastowej wykonalności lub ostatecznie na podstawie decyzji organu administracyjnego, którym odmówiono wydania prawa jazdy w drodze ostatecznej decyzji bądź którym prawo jazdy nie zostało cofnięte jedynie dlatego, że w międzyczasie zrezygnowali oni z jego uzyskania,

4) którym na podstawie prawomocnego orzeczenia sądowego nie można przyznać uprawnienia do kierowania albo

5) dopóty, dopóki w Niemczech, w kraju, który przyznał uprawnienie do kierowania, albo w kraju, w którym mają normalne miejsce zamieszkania, podlegają oni zakazowi prowadzenia pojazdów albo prawo jazdy zostało zgodnie z § 94 Strafprozeßordnung [niemieckiego kodeksu postępowania karnego] zajęte, zabezpieczone albo zatrzymane.

5. Po wydaniu decyzji określonych w ust. 4 pkt 3 i 4 prawo do korzystania z prawa jazdy [Unii] lub EOG na terenie Niemiec jest przyznawane na wniosek, gdy ustaną przyczyny jego cofnięcia lub zakazu ubiegania się o nie. Paragraf 20 ust. 1 i 3 [FeV] stosuje się odpowiednio".

15 Paragraf 28 ust. 1, 4 i 5 FeV w brzmieniu wynikającym z rozporządzenia z dnia 7 stycznia 2009 r. (BGBl. 2009 I, s. 29) ma na celu transpozycję art. 11 ust. 4 dyrektywy 2006/126 do prawa niemieckiego. Od tego czasu ust. 4 i 5 mają następujące brzmienie:

„4. Uprawnienie określone w ust. 1 nie dotyczy posiadaczy prawa jazdy [Unii] lub EOG,

[…]

2) którzy zgodnie z prawem jazdy albo z niepodważalnymi informacjami pochodzącymi od państwa członkowskiego wydającego prawo jazdy w momencie jego wydania posiadali normalne miejsce zamieszkania w Niemczech, chyba że uzyskali oni prawo jazdy jako studenci albo uczniowie w rozumieniu § 7 ust. 2 podczas pobytu nie krótszego niż 6 miesięcy,

3) którym w Niemczech prawo jazdy zostało cofnięte tymczasowo lub ostatecznie na podstawie orzeczenia sądowego bądź pod rygorem natychmiastowej wykonalności lub ostatecznie na podstawie decyzji organu administracyjnego, którym odmówiono wydania prawa jazdy w drodze ostatecznej decyzji bądź którym prawo jazdy nie zostało cofnięte jedynie dlatego, że w międzyczasie zrezygnowali oni z jego uzyskania.

[…]

W przypadkach wymienionych w zdaniu pierwszym pkt 2 i 3 właściwy organ może wydać decyzję ustalającą dotyczącą braku uprawnień: zdanie pierwsze pkt 3 i 4 stosuje się jedynie w wypadkach, gdy wymienione tam środki zostały wpisane do centralnego rejestru ruchu drogowego oraz gdy nie zostały wykreślone z rejestru na podstawie § 29 Straßenverkehrsgesetz [ustawy o ruchu drogowym].

5. Po wydaniu decyzji określonych w ust. 4 pkt 3 i 4 prawo do korzystania z prawa jazdy [Unii] lub EOG na terenie Niemiec jest przyznawane na wniosek, gdy ustaną przyczyny jego cofnięcia lub zakazu ubiegania się o nie. Ustęp 4 zdanie trzecie i § 20 ust. 1 i 5 stosuje się odpowiednio".

16 Paragraf 21 ust. 1 pkt 1 ustawy o ruchu drogowym przewiduje:

„1. Podlega karze pozbawienia wolności do jednego roku lub karze grzywny,

1) kto kieruje pojazdem, nie posiadając wymaganego prawa jazdy

[...]".

Okoliczności faktyczne leżące u podstaw sporu przed sądem krajowym i pytania prejudycjalne

17 Baris Akyüz, urodzony w 1989 r., w latach 2004–2008 był wielokrotnie karany, m.in. za uszkodzenie ciała, kierowanie bez prawa jazdy, ciężkie wymuszenie rozbójnicze w zorganizowanej grupie przestępczej, a także za groźby i zniewagi.

18 W dniu 4 marca 2008 r. B. Akyüz złożył wniosek do Landrat des Wetteraukreises (przewodniczącego rady okręgowej Wetterau, zwanego dalej „Landrat") o wydanie prawa jazdy dla pojazdów kategorii B. Pismem z dnia 12 czerwca 2008 r. Landrat uzależnił wydanie prawa jazdy od przedstawienia pozytywnej opinii medyczno-psychologicznej o kandydacie, który poddał się wymaganemu badaniu. W swojej opinii z dnia 8 września 2008 r. biegły badający B. Akyüza doszedł do wniosku, że nie można

uznać, aby zainteresowany spełnił fizyczne i psychologiczne przesłanki bezpiecznego prowadzenia pojazdu silnikowego grupy 1 (kategorie B, L, M, S) w ruchu drogowym. Zdaniem biegłego występowały przesłanki wskazujące na wysoki potencjał agresji u rzeczonego kandydata.

19 Decyzją z dnia 10 września 2008 r., która stała się ostateczna, Landrat odrzucił wniosek o wydanie prawa jazdy na tej podstawie, że B. Akyüz nie spełniał fizycznych i psychologicznych przesłanek bezpiecznego prowadzenia pojazdu silnikowego.

20 W dniu 24 listopada 2008 r. B. Akyüz uzyskał w mieście Děčin (Republika Czeska) prawo jazdy dla pojazdów kategorii B. Zgodnie z informacjami przekazanymi przez ambasadę niemiecką w Pradze ani właściwy urząd ds. cudzoziemców, ani policja w Děčinie nie mogą ustalić, czy B. Akyüz przebywał w Republice Czeskiej w tym dniu. Zgodnie z wiadomością elektroniczną z tejże ambasady z dnia 6 października 2009 r. rzeczony urząd dysponuje jedynie zameldowaniem obejmującym okres od dnia 1 czerwca do dnia 1 grudnia 2009 r. Czeskie prawo jazdy B. Akyüza zostało wystawione w Děčinie w dniu 8 czerwca 2009 r. Zgodnie z kopią rzeczonego prawa jazdy pierwsze jego wystawienie nastąpiło jednak w dniu 24 listopada 2008 r.

21 Organy niemieckie stwierdziły, że B. Akyüz kierował pojazdami w Niemczech w dniach 5 grudnia 2008 r. i 1 marca 2009 r.

22 Wyrokiem z dnia 17 grudnia 2009 r. Amtsgericht Friedberg jako Jugendschöffengericht (sąd ławniczy dla nieletnich) uznał B. Akyüza winnym kierowania pojazdem bez uprawnienia w dwóch powyższych wypadkach.

23 B. Akyüz wniósł odwołanie od tego wyroku do Landgericht Gießen.

24 Landgericht Gießen, wyrażając wątpliwości, w szczególności w kwestii, czy organy niemieckie są zobowiązane do uznania prawa jazdy wydanego B. Akyüzowi przez właściwe organy czeskie w związku z tym, że organy Republiki Federalnej Niemiec nie cofnęły mu prawa jazdy, lecz jedynie odmówiono wydania prawa jazdy zainteresowanemu w tym państwie członkowskim, postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„Czy

a) art. 1 ust. 2 w związku z art. 8 ust. 2 i 4 dyrektywy 91/439 […]

b) art. 2 ust. 1 w związku z art. 11 ust. 4 dyrektywy 2006/126 […]

należy interpretować w ten sposób, że

1) zakazują one państwu członkowskiemu (przyjmującemu państwu członkowskiemu) odmowy uznania na swoim terytorium prawa jazdy wydanego przez inne państwo członkowskie (wydające państwo członkowskie), jeśli uzyskanie tego prawa jazdy w wydającym państwie członkowskim było poprzedzone odmową wydania rzeczonego prawa jazdy w przyjmującym państwie członkowskim na tej podstawie, że dana osoba nie spełniała fizycznych i psychologicznych wymogów bezpiecznego prowadzenia pojazdu silnikowego.

2) w wypadku udzielenia odpowiedzi twierdzącej: zakazują one państwu członkowskiemu (przyjmującemu państwu członkowskiemu) odmowy uznania na swoim terytorium prawa jazdy wydanego przez inne państwo członkowskie (wydające państwo członkowskie), jeśli uzyskanie tego prawa jazdy w wydającym państwie członkowskim było poprzedzone odmową wydania w przyjmującym państwie członkowskim na tej podstawie, że dana osoba nie spełniała fizycznych i psychologicznych wymogów bezpiecznego prowadzenia pojazdu

silnikowego oraz na podstawie informacji figurujących w prawie jazdy, innych niepodważalnych informacji pochodzących od wydającego państwa członkowskiego albo na podstawie innych niewątpliwych informacji, w szczególności pochodzących od samego posiadacza prawa jazdy, albo innych pewnych informacji posiadanych przez przyjmujące państwo członkowskie wiadomo, że zachodzi naruszenie reguły normalnego miejsca zamieszkania z art. 7 ust. 1 lit. b) dyrektywy 91/439 […] lub z art. 7 ust. 1 lit. e) dyrektywy 2006/126 […]

— jeśli inne niewątpliwe informacje, w szczególności pochodzące od samego posiadacza prawa jazdy, albo inne pewne informacje posiadane przez przyjmujące państwo członkowskie nie wystarczą: czy informacje pochodzą od wydającego państwa członkowskiego w rozumieniu orzecznictwa Trybunału także w sytuacji, gdy nie zostały one przekazane bezpośrednio przez to państwo członkowskie, lecz wyłącznie pośrednio, w formie opartego na tych informacjach komunikatu osób trzecich, w szczególności ambasady przyjmującego państwa członkowskiego w wydającym państwie członkowskim.

3) zakazują one państwu członkowskiemu (przyjmującemu państwu członkowskiemu) odmowy uznania na swoim terytorium prawa jazdy wydanego przez inne państwo członkowskie (wydające państwo członkowskie), jeśli formalne wymogi uzyskania prawa jazdy w wydającym państwie członkowskim zostały wprawdzie spełnione, jednak wiadomo, że pobyt służy wyłącznie uzyskaniu prawa jazdy, a nie żadnemu z innych celów chronionych przez prawo Unii Europejskiej, w szczególności przez swobody podstawowe traktatu FUE i karty praw podstawowych Unii Europejskiej, a także ustanowione w europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (turystyka mająca na celu uzyskanie prawa jazdy)?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

Uwagi wstępne

25 Tytułem wstępu należy stwierdzić, że pytania przedstawione przez sąd krajowy dotyczą wykładni właściwych przepisów, po pierwsze, dyrektywy 91/439, a po drugie, dyrektywy 2006/126, która uchyla i zastępuje wskazaną dyrektywę.

26 Należy zatem ustalić, w jakim zakresie owe przepisy mają zastosowanie do okoliczności faktycznych sprawy przed sądem krajowym.

27 Zdaniem rządu niemieckiego jedynie przepisy dyrektywy 91/439 mają zastosowanie do rzeczonego sporu. Z prawa jazdy uzyskanego w Republice Czeskiej przez B. Akyüza wynika bowiem, że datą wydania tego prawa jazdy jest 24 listopada 2008 r. Zgodnie z art. 18 akapit drugi dyrektywy 2006/126 jej art. 11 ust. 4 ma zastosowanie od dnia 19 stycznia 2009 r., czyli po dacie wydania rzeczonego prawa jazdy. Komisja uważa natomiast, że przepisy dyrektywy 2006/126 mają zastosowanie, jeśli chodzi o jazdę wykonaną w Niemczech przez B. Akyüza w dniu 1 marca 2009 r.

28 Po pierwsze, z akt sprawy, którymi dysponuje Trybunał, wynika, że jazdy wykonane w Niemczech przez B. Akyüza, które znajdują się u podstaw sporu przed sądem krajowym, miały miejsce w dniach 5 grudnia 2008 r. i 1 marca 2009 r.

29 Po drugie, wprawdzie sąd krajowy wymienia również dzień 8 czerwca 2009 r. jako datę, w której czeskie prawo jazdy zostało wydane B. Akyüzowi, należy jednak stwierdzić, że z rzeczonej decyzji wynika, iż kserokopia owego prawa jazdy wskazuje w każdym razie, że zostało ono wydane po raz pierwszy w dniu 24 listopada 2008 r.

30 Wydaje się zatem, że rzeczone prawo jazdy zostało wydane B. Akyüzowi przez właściwe organy czeskie w dniu 24 listopada 2008 r., czego zbadanie należy do sądu krajowego. Gdyby omawiane prawo jazdy zostało wydane dopiero w dniu 8 czerwca 2009 r., B. Akyüz nie znajdowałby się w posiadaniu czeskiego prawa jazdy w dniu, w którym miały miejsce jazdy będące podstawą sporu przed sądem krajowym, a pytanie o uznanie prawa jazdy, które zostało wydane dopiero później, byłoby pozbawione znaczenia w ramach niniejszej sprawy.

31 Wprawdzie dyrektywa 91/439 zostaje uchylona dopiero ze skutkiem od dnia 19 stycznia 2013 r., jednakże art. 2 ust. 1 i art. 11 ust. 4 dyrektywy 2006/126 mają zastosowanie od dnia 19 stycznia 2009 r., zgodnie z jej art. 18 akapit drugi.

32 Należy stwierdzić, że art. 2 ust. 1 dyrektywy 2006/126 przewiduje wzajemne uznawanie praw jazdy wydanych przez państwa członkowskie. Jej art. 11 ust. 4 akapit drugi stanowi natomiast, że państwo członkowskie odmawia uznania ważności jakiegokolwiek prawa jazdy wydanego przez inne państwo członkowskie osobie, której prawo jazdy podlega ograniczeniu, zawieszeniu lub cofnięciu na terytorium wydającego państwa członkowskiego, i to niezależnie od kwestii, czy rzeczone prawo jazdy zostało wydane przed datą, w której powyższy przepis zaczął być stosowany.

33 Wynika z tego, że rzeczone przepisy mają zastosowanie ratione temporis, jeśli chodzi o drugą jazdę będącą przedmiotem sporu przed sądem krajowym, tj. jazdę wykonaną przez B. Akyüza w dniu 1 marca 2009 r.

34 W tych okolicznościach pytania przedłożone przez sąd krajowy należy przeanalizować w świetle art. 1 ust. 2 oraz art. 8 ust. 2 i 4 dyrektywy 91/439, a także art. 2 ust. 1 oraz art. 11 ust. 4 dyrektywy 2006/126.

W przedmiocie pytania pierwszego

35 W pytaniu pierwszym sąd krajowy w istocie zmierza do ustalenia, czy przepisy art. 1 ust. 2 oraz art. 8 ust. 2 i 4 dyrektywy 91/439 w związku z art. 2 ust. 1 oraz art. 11 ust. 4 dyrektywy 2006/126 należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwiają się one przepisom przyjmującego państwa członkowskiego, które pozwalają, aby odmówiło ono uznania na swoim terytorium prawa jazdy wydanego w innym państwie członkowskim, jeżeli wobec posiadacza owego prawa jazdy przyjmujące państwo członkowskie nie zastosowało żadnego środka w rozumieniu rzeczonych art. 8 ust. 4 dyrektywy 91/439 lub art. 11 ust. 4 akapit drugi dyrektywy 2006/126, lecz w tym ostatnim państwie odmówiono mu wydania pierwszego prawa jazdy na tej podstawie, że zgodnie z jego przepisami nie spełniał on fizycznych i psychologicznych wymogów bezpiecznego prowadzenia pojazdu silnikowego.

36 Rząd niemiecki uważa, że jeżeli kandydatowi odmówiono wydania pierwszego prawa jazdy na tej podstawie, że nie spełniał on fizycznych i psychologicznych wymogów bezpiecznego prowadzenia pojazdu, okoliczność umożliwienia mu dostępu do ruchu drogowego stanowi zagrożenie przynajmniej równie istotne, jak okoliczność umożliwienia takiego dostępu osobom, które zostały pozbawione prawa jazdy z analogicznych przyczyn. Zdaniem tego rządu pojęcie „cofnięcia” należy więc pojmować szeroko, w ten sposób, że obejmuje ono również pierwotną odmowę wydania prawa jazdy.

37 Rzeczony rząd powołuje się także na konieczność uwzględnienia niektórych praw fundamentalnych użytkowników dróg, takich jak prawo do życia, prawo osoby do integralności, a także prawo własności, potwierdzone, odpowiednio, w art. 2, 3 i 17 karty praw podstawowych Unii Europejskiej, z którymi powinny stać się zgodne swobody podstawowe i które wymagają, aby państwa członkowskie na swoim terytorium nie zezwalały na poruszanie się kierowcy, o którym wiadomo z pewnością, że stanowi istotne zagrożenie dla innych użytkowników.

38 Komisja dodaje, że osoba, której odmówiono wydania pierwszego prawa jazdy z przyczyn, które w odniesieniu do wcześniej wydanego prawa jazdy doprowadziłyby do jego ograniczenia, zawieszenia, cofnięcia lub unieważnienia, powinna być traktowana w taki sam sposób, jak gdyby była objęta ostatnimi wypadkami. Ponadto okoliczność ta nie stanowi podstawy przyznania rzeczonej osobie uprzywilejowanego traktowania, jeśli chodzi o środki mające zastosowanie w jej miejscu zamieszkania bądź w celu niedopuszczania lub niezobowiązania państw członkowskich do stosowania środków ograniczających przewidzianych w razie spełnienia warunków określonych dla ich stosowania.

39 Rząd włoski twierdzi natomiast, że pierwsze pytanie przedstawione przez sąd krajowy nie zawiera żadnego odniesienia do kryterium „normalnego miejsca zamieszkania". Mimo oczekiwania na ewolucyjną interpretację zasad prawa Unii w celu umożliwienia odmowy uznania prawa jazdy wydanego w okolicznościach takich jak będące przedmiotem sprawy przed sądem krajowym powyższy rząd wnioskuje z tego, że przepisy art. 1 ust. 2 oraz art. 8 ust. 2 i 4 dyrektywy 91/439 w związku z art. 2 ust. 1 oraz z art. 11 ust. 4 dyrektywy 2006/126 nie umożliwiają, jak się wydaje, takiej odmowy.

40 W tym względzie należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału art. 1 ust. 2 dyrektywy 91/439 przewiduje wzajemne uznawanie, bez jakichkolwiek formalności, praw jazdy wydawanych przez państwa członkowskie. Przepis ten nakłada na państwa członkowskie zrozumiałe i wyraźne zobowiązanie, niepozostawiające żadnego zakresu uznania w odniesieniu do działań, które należy podjąć w celu zastosowania się do niego (zob. w szczególności wyroki: z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie C-321/07 Schwarz, Zb. Orz. s. I-1113, pkt 75; z dnia 19 maja 2011 r. w sprawie C-184/10 Grasser, Zb. Orz. s. I-4057, pkt 19). Należy stwierdzić, że to samo dotyczy art. 2 ust. 1 dyrektywy 2006/126, którego brzmienie jest identyczne z brzmieniem art. 1 ust. 2 dyrektywy 91/439.

41 Do wydającego państwa członkowskiego należy zbadanie, czy spełnione są minimalne warunki nałożone przez prawo Unii, w szczególności te dotyczące miejsca zamieszkania i zdolności do kierowania, przewidziane w art. 7 ust. 1 dyrektywy 91/439, a zatem czy wydanie prawa jazdy jest uzasadnione (zob. ww. wyroki: w sprawie Schwarz, pkt 76; w sprawie Grasser, pkt 20).

42 Gdy organy jednego państwa członkowskiego wydały prawo jazdy zgodnie z art. 1 ust. 1 dyrektywy 91/439, inne państwa członkowskie nie są uprawnione do badania przestrzegania warunków wydania przewidzianych przez tę dyrektywę. Posiadanie prawa jazdy wydanego przez państwo członkowskie należy zatem uważać za stanowiące dowód, że posiadacz tego prawa jazdy w dniu jego wydania spełniał rzeczone warunki (zob. w szczególności ww. wyroki: w sprawie Schwarz, pkt 77; w sprawie Grasser, pkt 21).

43 Jednakże art. 8 ust. 2 i 4 dyrektywy 91/439 pozwala państwom członkowskim – w pewnych okolicznościach, a w szczególności z powodów związanych z bezpieczeństwem ruchu drogowego, jak wynika to z ostatniego motywu dyrektywy 91/439 – na stosowanie ich przepisów krajowych w sprawie ograniczenia, zawieszenia, cofnięcia i unieważnienia prawa jazdy w stosunku do wszystkich posiadaczy praw jazdy mających normalne miejsce zamieszkania na ich terytorium (ww. wyrok w sprawie Schwarz, pkt 79).

44 Artykuł 8 ust. 4 akapit pierwszy dyrektywy 91/439 upoważnia państwo członkowskie do odmowy uznania ważności prawa jazdy otrzymanego w innym państwie członkowskim przez osobę, która na terytorium pierwszego państwa członkowskiego podlega środkowi polegającemu na ograniczeniu, zawieszeniu, cofnięciu lub unieważnieniu prawa jazdy. Artykuł 11 ust. 4 akapit drugi dyrektywy 2006/126 przewiduje z kolei, że państwo członkowskie odmawia uznania ważności jakiegokolwiek prawa jazdy wydanego przez inne państwo członkowskie osobie, której prawo jazdy podlega ograniczeniu, zawieszeniu lub cofnięciu na terytorium pierwszego państwa członkowskiego.

45 Jednakże Trybunał wielokrotnie przypominał, że upoważnienie przewidziane w art. 8 ust. 4 dyrektywy 91/439 stanowi odstępstwo od ogólnej zasady wzajemnego uznawania praw jazdy, a zatem podlega ścisłej wykładni (zob. w szczególności: wyrok z dnia 20 listopada 2008 r. w sprawie C-1/07 Weber, Zb. Orz. s. I-8571, pkt 29; ww. wyrok w sprawie Schwarz, pkt 84; postanowienie z dnia 2 grudnia 2010 r. w sprawie C-334/09 Scheffler, Zb. Orz. s. I-12379, pkt 63).

46 Wyjątki od obowiązku uznawania, bez jakichkolwiek formalności, praw jazdy wydanych w państwach członkowskich, równoważące ową zasadę z zasadą bezpieczeństwa drogowego, nie mogą być rozumiane w sposób szeroki, nie pozbawiając wszelkiego znaczenia zasady wzajemnego uznawania praw jazdy wydawanych w państwach członkowskich zgodnie z dyrektywą 91/439 (zob. podobnie: postanowienie z dnia 9 lipca 2009 r. w sprawie C-445/08 Wierer, pkt 52; ww. postanowienie w sprawie Scheffler, pkt 63).

47 W niniejszej sprawie należy zatem stwierdzić, że odmowa wydania pierwszego prawa jazdy nie figuruje wśród hipotez, które mogą skutkować brakiem uznania przez państwo członkowskie prawa jazdy wydanego w innym państwie członkowskim zgodnie z art. 8 ust. 4 dyrektywy 91/439 oraz z art. 11 ust. 4 akapit drugi dyrektywy 2006/126.

48 Należy stwierdzić, że na rozprawie rząd niemiecki podnosił w istocie, iż jeśli odmowa pierwszego prawa jazdy w państwie członkowskim jest oparta na poważnej niezdolności, nieuwzględnionej przez dyrektywę 91/439, takiej jak wysoki potencjał agresji kandydata, owo państwo członkowskie nie jest zobowiązane do uznania prawa jazdy wydanego później zainteresowanemu w innym państwie członkowskim.

49 Ponadto zdaniem rzeczonego rządu, aby można było uznać prawo jazdy wydane w innym państwie członkowskim po odmowie wydania pierwszego prawa jazdy na terytorium przyjmującego państwa członkowskiego, konieczne jest, aby przed wydaniem zainteresowanemu prawa jazdy przez to inne państwo członkowskie to ostatnie zostało poinformowane przez przyjmujące państwo członkowskie o przyczynach, które doprowadziły do odmowy wydania, oraz aby zbadało ono, czy przyczyny te ustąpiły.

50 Nie można zgodzić się z tą argumentacją.

51 Należy bowiem przede wszystkim stwierdzić, że odmowa wydania pierwszego prawa jazdy wprawdzie może być częściowo oparta na zachowaniu kandydata, jednak taka odmowa, która następuje w ramach postępowania administracyjnego, w odróżnieniu od hipotez przewidzianych w art. 8 ust. 2 i 4 dyrektywy 91/439 oraz w art. 11 ust. 4 akapit drugi dyrektywy 2006/126, nie może stanowić sankcji za naruszenie popełnione przez tego kandydata.

52 Należy ponadto zauważyć, że można odmówić wydania pierwszego prawa jazdy z przyczyn innych niż uzasadniające ograniczenie, zawieszenie, cofnięcie lub unieważnienie prawa jazdy.

53 W tym względzie z motywu czwartego dyrektywy 91/439 i motywu ósmego dyrektywy 2006/126 wynika, że ustanawiają one jedynie minimalne wymagania przepisów krajowych dotyczących warunków, jakim podlega wydawanie praw jazdy. Państwa członkowskie mogą utrzymać lub przyjąć bardziej rygorystyczne przepisy w tej dziedzinie.

54 W odniesieniu do fizycznej i psychologicznej zdolności do kierowania Trybunał podkreślił, że okoliczność, iż zgodnie z pkt 5 załącznika III do dyrektywy 91/439 przy każdym wydaniu prawa jazdy państwo członkowskie może wymagać bardziej rygorystycznego badania lekarskiego niż to wymienione w tym załączniku, nie narusza zobowiązania tego państwa członkowskiego do uznania praw jazdy wydanych przez inne państwa członkowskie zgodnie z tą dyrektywą (zob. wyrok z dnia 26 czerwca 2008 r. w sprawach połączonych C-329/06 i C-343/06 Wiedemann i Funk, Zb. Orz. s. I-4635, pkt 53).

55 Po pierwsze, należy stwierdzić, że rozwiązanie zalecane przez rząd niemiecki oznaczałoby, iż przeprowadzono analizę podstaw nieprzewidzianych przez dyrektywę 91/439 lub przez dyrektywę 2006/126, a przywołanych przez państwo członkowskie w celu odmowy wydania prawa jazdy, aby ustalić te, które mogą pociągnąć za sobą odmowę uznania przez to państwo członkowskie prawa jazdy wydanego później w innym państwie członkowskim. Możliwość odmowy przez państwo członkowskie uznania prawa jazdy wydanego w innym państwie członkowskim zależałaby bowiem od ciężaru przyczyny, nieprzewidzianej przez dyrektywę 91/439 lub przez dyrektywę 2006/126, na podstawie której odmówiono wydania pierwszego prawa jazdy w pierwszym państwie członkowskim. Rozwiązania takiego – w braku wskazówek w tym względzie w dyrektywie 91/439 i w dyrektywie 2006/126 – nie można wziąć pod uwagę.

56 Po drugie, umożliwienie przyjmującemu państwu członkowskiemu nieuznania prawa jazdy wydanego w innym państwie członkowskim na tej podstawie, że posiadaczowi tego prawa jazdy odmówiono wydania pierwszego prawa jazdy w pierwszym państwie oraz że wydające państwo członkowskie nie zbadało, czy ustały przyczyny, które doprowadziły do tej odmowy wydania, skutkowałoby tym, że państwo członkowskie, które ustanowiło bardziej rygorystyczne warunki wydania prawa jazdy, mogłoby ustalić próg wymogów, jakie powinny spełnić inne państwa członkowskie, aby wydane w nich prawa jazdy mogły być uznane na jego terytorium.

57 W tym kontekście należy przypomnieć, że przyznanie, iż państwo członkowskie ma prawo powołać się na swoje przepisy krajowe w celu odmowy na czas nieokreślony uznania prawa jazdy wydanego przez inne państwo członkowskie, byłoby właśnie zaprzeczeniem zasady wzajemnego uznawania praw jazdy, która to zasada stanowi zwornik systemu wprowadzonego dyrektywą 91/439 (zob. podobnie: wyrok z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie C-476/01 Kapper, Rec. s. I-5205, pkt 77; postanowienie z dnia 28 września 2006 r. w sprawie C-340/05 Kremer, pkt 30).

58 Z powyższych rozważań wynika, że odmowa wydania pierwszego prawa jazdy nie może być zrównana z hipotezami przewidzianymi w art. 8 ust. 2 i 4 dyrektywy 91/439 oraz w art. 11 ust. 4 dyrektywy 2006/126, które mogą pociągnąć za sobą nieuznanie przez państwo członkowskie prawa jazdy wydanego w innym państwie członkowskim.

59 W świetle powyższego na pytanie pierwsze należy odpowiedzieć, że przepisy art. 1 ust. 2 oraz art. 8 ust. 2 i 4 dyrektywy 91/439 w związku z art. 2 ust. 1 oraz z art. 11 ust. 4 dyrektywy 2006/126 należy interpretować w ten sposób, iż sprzeciwiają się one przepisom przyjmującego państwa członkowskiego, które pozwalają, aby odmówiło ono uznania na swoim terytorium prawa jazdy wydanego w innym państwie członkowskim, jeżeli wobec posiadacza owego prawa jazdy przyjmujące państwo członkowskie nie zastosowało żadnego środka w rozumieniu rzeczonych art. 8 ust. 4 dyrektywy 91/439 lub art. 11 ust. 4 akapit drugi dyrektywy 2006/126, lecz w tym ostatnim państwie odmówiono mu wydania pierwszego prawa jazdy na tej podstawie, że zgodnie z przepisami wskazanego państwa nie spełniał on fizycznych i psychologicznych wymogów bezpiecznego prowadzenia pojazdu silnikowego.

W przedmiocie pytań drugiego i trzeciego

60 Poprzez pytania drugie i trzecie, które należy analizować łącznie, sąd krajowy w istocie dąży do ustalenia, czy przepisy art. 1 ust. 2 oraz art. 8 ust. 2 i 4 dyrektywy 91/439 w związku z art. 2 ust. 1 oraz z art. 11 ust. 4 dyrektywy 2006/126 należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwiają się one również odmowie uznania takiej jak wymieniona w punkcie poprzedzającym, po pierwsze, w wypadku gdy ponadto wiadomo – na podstawie informacji przekazanych przez wydające państwo członkowskie, nie bezpośrednio, lecz wyłącznie w sposób pośredni, w formie komunikatu opartego na informacjach pochodzących z wydającego państwa członkowskiego i przekazanego przez osoby trzecie, w szczególności przez służby ambasady przyjmującego państwa członkowskiego w wydającym państwie członkowskim – że dany posiadacz prawa jazdy nie spełnia warunku normalnego miejsca zamieszkania w rozumieniu art. 7 ust. 1 lit. b) dyrektywy 91/439 lub art. 7 ust. 1 lit. e) dyrektywy 2006/12 przy wydaniu tego prawa jazdy, a po drugie, w wypadku gdy formalne warunki wydania tego prawa jazdy w wydającym państwie członkowskim wprawdzie zostały zachowane, lecz wiadome jest, że miejsce zamieszkania kandydata w tym ostatnim państwie członkowskim miało na celu wyłącznie uzyskanie rzeczonego prawa jazdy.

61 Należy przypomnieć, że – jak podnosi rząd niemiecki – samo niespełnienie warunku posiadania normalnego miejsca zamieszkania w rozumieniu art. 7 ust. 1 lit. b) dyrektywy 91/439 może uzasadniać odmowę uznania przez państwo członkowskie prawa jazdy wydanego przez inne państwo członkowskie (zob. wyrok z dnia 13 października 2011 r. w sprawie C-224/10 Apelt, Zb. Orz. s. I-9601, pkt 34).

62 Z orzecznictwa Trybunału wynika bowiem, że art. 1 ust. 2, art. 7 ust. 1 lit. b) oraz art. 8 ust. 2 i 4 dyrektywy 91/439 nie sprzeciwiają się temu, aby przyjmujące państwo członkowskie odmówiło uznania na swoim terytorium prawa jazdy wydanego w innym państwie członkowskim, gdy wiadome jest –

wprawdzie nie na podstawie informacji pochodzących z przyjmującego państwa członkowskiego, lecz na podstawie zapisów w samym prawie jazdy lub innych niepodważalnych informacji pochodzących z wydającego państwa członkowskiego – że warunek miejsca normalnego zamieszkania nałożony przez rzeczony art. 7 ust. 1 lit. b) nie został spełniony (zob. podobnie ww. wyroki: w sprawach połączonych Wiedemann i Funk, pkt 72; a także w sprawie Grasser, pkt 33).

63 Jak bowiem orzekł już Trybunał w pkt 33 ww. wyroku w sprawie Grasser, okoliczność, że wobec posiadacza owego prawa jazdy przyjmujące państwo członkowskie nie zastosowało żadnego środka w rozumieniu art. 8 ust. 2 rzeczonej dyrektywy, nie ma znaczenia w tym zakresie.

64 Powyższe rozważania mają przełożenie także na art. 2 ust. 1 i art. 11 ust. 4 dyrektywy 2006/126, jeśli chodzi o niespełnienie warunku normalnego miejsca zamieszkania.

65 Jak bowiem wynika z pkt 46 niniejszego wyroku, ów wyjątek od obowiązku uznawania, bez jakichkolwiek formalności, praw jazdy wydanych w państwach członkowskich, który równoważy zasadę wzajemnego uznawania praw jazdy z zasadą bezpieczeństwa drogowego, nie może być rozumiany w sposób szeroki, nie pozbawiając wszelkiego znaczenia zasady wzajemnego uznawania (zob. podobnie ww. postanowienie w sprawie Wierer, pkt 52).

66 Wyliczenie, tak jak w pkt 62 niniejszego wyroku, źródeł informacji, na jakich przyjmujące państwo członkowskie może się oprzeć, aby odmówić uznania prawa jazdy wydanego w innym państwie członkowskim, bez korzystania z wzajemnej pomocy czy procedury wymiany informacji, ustanowionych w art. 12 ust. 3 dyrektywy 91/439 i w art. 15 dyrektywy 2006/126, jest zatem ostateczne i wyczerpujące (zob. podobnie ww. postanowienie w sprawie Wierer, pkt 53).

67 Aby informację można było zakwalifikować jako niepodważalną informację pochodzącą z wydającego państwa członkowskiego, zaświadczającą, że posiadacz prawa jazdy nie miał miejsca zamieszkania w tym ostatnim państwie podczas wydania prawa jazdy, informacja ta powinna pochodzić od organu rzeczonego państwa członkowskiego.

68 W sprawie przed sądem krajowym z powyższych rozważań wynika, że jeśli organy niemieckie posiadają niepodważalne informacje pochodzące od organów czeskich, zaświadczające, iż B. Akyüz nie miał normalnego miejsca zamieszkania na terytorium Republiki Czeskiej podczas wydania mu prawa jazdy przez to państwo członkowskie, to organy te miały prawo odmówić uznania tego prawa jazdy. Zasada wzajemnego uznawania sprzeciwia się odmowie opartej na jakiejkolwiek innej informacji (zob. podobnie ww. postanowienie w sprawie Wierer, pkt 59).

69 W tym względzie nie jest wykluczone, że informacje uzyskane od organów meldunkowych wydającego państwa członkowskiego mogą być uważane za takie informacje (ww. postanowienie w sprawie Wierer, pkt 61).

70 Natomiast wyjaśnienia lub informacje, jakie posiadacz prawa jazdy dostarczył w toku postępowania administracyjnego lub sądowego w wykonaniu obowiązku współpracy nałożonego na niego na mocy prawa krajowego przyjmującego państwa członkowskiego, nie mogą być zakwalifikowane jako niepodważalne informacje pochodzące od wydającego państwa członkowskiego, zaświadczające, że posiadacz prawa jazdy nie miał miejsca zamieszkania w tym ostatnim państwie w czasie wydania jego prawa jazdy (ww. postanowienie w sprawie Wierer, pkt 54).

71 Okoliczność, iż informacje zostały przekazane przez wydające państwo członkowskie właściwym organom przyjmującego państwa członkowskiego nie bezpośrednio, lecz wyłącznie w sposób pośredni, w formie komunikatu osób trzecich, sama w sobie nie wyklucza, jak się wydaje, aby informacje te mogły być uważane za pochodzące od wydającego państwa członkowskiego, o ile pochodzą one od organu tego ostatniego państwa.

72 W konsekwencji, jak podnoszą rząd niemiecki i zasadniczo Komisja, sama okoliczność, że właściwe organy przyjmującego państwa członkowskiego angażują swoje przedstawicielstwo w wydającym państwie członkowskim, aby uzyskać takie informacje od właściwych organów wydającego państwa członkowskiego, nie wyklucza, aby informacje te były uważane za pochodzące od tego ostatniego państwa.

73 Do sądu krajowego należy zbadanie, czy informacje uzyskane w okolicznościach takich jak w sporze przed sądem krajowym mogą być zakwalifikowane jako informacje pochodzące od wydającego państwa członkowskiego.

74 W danym wypadku również do tego sądu należy ocena rzeczonych informacji i stwierdzenie, czy stanowią one niepodważalne informacje zaświadczające, że posiadacz prawa jazdy nie miał normalnego miejsca zamieszkania na terytorium wydającego państwa członkowskiego w czasie uzyskania prawa jazdy.

75 W ramach rzeczonej oceny informacji pochodzących z wydającego państwa członkowskiego, którymi dysponuje sąd krajowy, sąd ten może uwzględnić wszystkie okoliczności rozpatrywanego przezeń sporu. W szczególności może on wziąć pod uwagę ewentualną okoliczność, że informacje pochodzące od wydającego państwa członkowskiego wskazują, iż posiadacz prawa jazdy był obecny na terytorium tego państwa tylko podczas bardzo krótkiego okresu i ustanowił czysto fikcyjne miejsce zamieszkania na jego terytorium wyłącznie w celu uniknięcia stosowania bardziej rygorystycznych warunków przewidzianych dla wydania prawa jazdy w państwie członkowskim jego faktycznego miejsca zamieszkania.

76 Należy jednak podkreślić, że wprawdzie jako integralny element wykonywania prawa do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich, przyznanego obywatelom Unii przez art. 21 ust. 1 TFUE i uznanego przez dyrektywy 91/439 i 2006/126, okoliczność, że posiadacz prawa jazdy ustanowił swoje miejsce zamieszkania w danym państwie członkowskim w celu skorzystania z mniej ograniczających przepisów, jeśli chodzi o wymogi wydawania praw jazdy (zob. analogicznie wyrok z dnia 9 marca 1999 r. w sprawie C-212/97 Centros, Rec. s. I-1459, pkt 27), sama w sobie nie zezwala na stwierdzenie niespełnienia wymogu normalnego miejsca zamieszkania takiego jak przewidziany, odpowiednio, w art. 7 ust. 1 lit. b) i w art. 7 ust. 1 lit. e) rzeczonych dyrektyw, uzasadniającego dokonaną przez państwo członkowskie odmowę uznania prawa jazdy wydanego w innym państwie członkowskim.

77 W świetle powyższego na pytania drugie i trzecie należy odpowiedzieć, że przepisy art. 1 ust. 2 oraz art. 8 ust. 2 i 4 dyrektywy 91/439 w związku z art. 2 ust. 1 oraz z art. 11 ust. 4 dyrektywy 2006/126 należy interpretować w ten sposób, że nie sprzeciwiają się one przepisom przyjmującego państwa członkowskiego, które umożliwiają mu odmowę uznania na jego terytorium prawa jazdy wydanego w innym państwie członkowskim, w wypadku gdy wiadome jest, na podstawie niepodważalnych informacji pochodzących od wydającego państwa członkowskiego, że posiadacz prawa jazdy nie spełniał warunku normalnego miejsca zamieszkania przewidzianego w art. 7 ust. 1 lit. b) dyrektywy 91/439 oraz w art. 7 ust. 1 lit. e) dyrektywy 2006/126 w czasie wydania tego prawa jazdy. W tym względzie okoliczność, że informacje te zostały przekazane przez wydające państwo członkowskie właściwym organom przyjmującego państwa członkowskiego nie bezpośrednio, lecz wyłącznie w sposób pośredni, w formie komunikatu osób trzecich, sama w sobie nie może wykluczać, aby informacje te mogły być uznane za pochodzące od wydającego państwa członkowskiego, o ile pochodzą one od organu tego ostatniego państwa członkowskiego. Do sądu krajowego należy zarówno zbadanie, czy informacje uzyskane w okolicznościach takich jak w sporze przed sądem krajowym mogą być zakwalifikowane jako informacje pochodzące od wydającego państwa członkowskiego, jak i, w danym wypadku, ocena rzeczonych informacji i stwierdzenie, z uwzględnieniem wszystkich okoliczności rozpatrywanego przezeń sporu, czy stanowią one niepodważalne informacje zaświadczające, że posiadacz prawa jazdy nie miał normalnego miejsca zamieszkania na terytorium tego ostatniego państwa w czasie wydania jego prawa jazdy.

W przedmiocie kosztów

78 Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż poniesione przez strony postępowania przed sądem krajowym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (druga izba) orzeka, co następuje:

1) **Przepisy art. 1 ust. 2 oraz art. 8 ust. 2 i 4 dyrektywy Rady 91/439/EWG z dnia 29 lipca 1991 r. w sprawie praw jazdy w związku z art. 2 ust. 1 oraz z art. 11 ust. 4 dyrektywy 2006/126/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie praw jazdy należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwiają się one przepisom przyjmującego państwa członkowskiego, które pozwalają, aby odmówiło ono uznania na swoim terytorium prawa jazdy wydanego w innym państwie członkowskim, jeżeli wobec posiadacza owego prawa jazdy przyjmujące państwo członkowskie nie zastosowało żadnego środka w rozumieniu rzeczonych art. 8 ust. 4 dyrektywy 91/439 lub art. 11 ust. 4 akapit drugi dyrektywy 2006/126, lecz w tym ostatnim państwie odmówiono mu wydania pierwszego prawa jazdy na tej podstawie, że zgodnie z przepisami wskazanego państwa nie spełniał on fizycznych i psychologicznych wymogów bezpiecznego prowadzenia pojazdu silnikowego.**

2) **Rzeczone przepisy należy interpretować łącznie w ten sposób, że nie sprzeciwiają się one przepisom przyjmującego państwa członkowskiego, które umożliwiają mu odmowę uznania na jego terytorium prawa jazdy wydanego w innym państwie członkowskim, w wypadku gdy wiadome jest, na podstawie niepodważalnych informacji pochodzących od wydającego państwa członkowskiego, że posiadacz prawa jazdy nie spełniał warunku normalnego miejsca zamieszkania przewidzianego w art. 7 ust. 1 lit. b) dyrektywy 91/439 oraz w art. 7 ust. 1 lit. e) dyrektywy 2006/126 w czasie wydania tego prawa jazdy. W tym względzie okoliczność, że informacje te zostały przekazane przez wydające państwo członkowskie właściwym organom przyjmującego państwa członkowskiego nie bezpośrednio, lecz wyłącznie w sposób pośredni, w formie komunikatu osób trzecich, sama w sobie nie może wykluczać, aby informacje te mogły być uznane za pochodzące od wydającego państwa członkowskiego, o ile pochodzą one od organu tego ostatniego państwa członkowskiego.**

   Do sądu krajowego należy zarówno zbadanie, czy informacje uzyskane w okolicznościach takich jak w sporze przed sądem krajowym mogą być zakwalifikowane jako informacje pochodzące od wydającego państwa członkowskiego, jak i, w danym wypadku, ocena rzeczonych informacji i stwierdzenie, z uwzględnieniem wszystkich okoliczności rozpatrywanego przezeń sporu, czy stanowią one niepodważalne informacje zaświadczające, że posiadacz prawa jazdy nie miał normalnego miejsca zamieszkania na terytorium tego ostatniego państwa w czasie wydania jego prawa jazdy.

Podpisy